

14

ต่อเนื่อง

เมื่อไรจึงควรจะทำตัดดี

“ การจะพิจารณาผ่าตัดต่อเนื้อมันจะต้องดูความเหมาะสมและความพร้อมของผู้ป่วยด้วย ไม่ใช่เป็นการผ่าตัดฉุกเฉิน ผู้ป่วยสามารถเลือกใช้วิธีการป้องกัน และหยุดยาเพื่อลดการอักเสบก่อนก็ได้ ”

ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์สุเรนทร์ วิริยะเสถียรกุล
ภาควิชาจักษุวิทยา คณะแพทยศาสตร์

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา 90110

คำถาม โรคต้อเนื้อคืออะไร?

คำตอบ โรคต้อเนื้อเกิดจากการเสื่อมของเยื่อぶตา บริเวณข้างๆ ตาดำ และมีการลุกลามเข้าสู่กระจกตา ผู้ป่วยโรคนี้มักจะสังเกตเห็นมีเนื้อเยื่อสีแสดๆ รูปสามเหลี่ยม มีปลายแหลม ครอบคลุมบนกระจกตาบริเวณหัวตาหรือหางตา หรือทั้ง 2 ด้าน

คำถาม โรคต้อเนื้อต่างจากโรคต้อลมอย่างไร?

คำตอบ ต้อลมเกิดจากการเสื่อมของเยื่อぶตาเช่นเดียวกับโรคต้อเนื้อ จะมีการหนาตัวของเยื่อぶตาบริเวณริมกระจกตา โดยไม่มีการลุกลามเข้าสู่กระจกตา แต่เมื่อมีการเสื่อมมากขึ้นเรื่อยๆ ก็จะลุกลามเข้าสู่กระจกตา และกลายเป็นต้อเนื้อในที่สุด

คำถาม สาเหตุที่ทำให้เกิดโรคต้อเนื้อ

คำตอบ จะมีความสัมพันธ์อย่างมากกับการถูกรังสีอัลตราไวโอเล็ต เช่นเดียวกับโรคต้อลม นอกจากนี้อาจมีสาเหตุจากภาวะตาแห้ง ภาวะการถูกฝุ่น และลม

คำถาม จะต้องปฏิบัติตัวอย่างไรเมื่อรู้ตัวว่าเป็นต้อเนื้อ?

คำตอบ ในกรณีที่เริ่มต้นเป็นต้อเนื้อ จะสังเกตเห็นว่ามีเนื้อเยื่อลุกลามเข้าสู่กระจกตาเพียงเล็กน้อย มักจะมีอาการเคือง แสบตา และน้ำตาไหลบ่อย อาจมีอาการตาแดงเฉพาะที่บ่อย ในกรณีเช่นนี้มักจะแนะนำให้ใส่แว่นตากันแดดที่สามารถกรองแสงอัลตราไวโอเล็ต หลีกเลี้ยงไม่ให้โดนฝุ่น ลม และแสงแดดมากเกินไป นอกจากนี้แพทย์อาจจะให้ยาหยอดตาเพื่อลดการอักเสบร่วมด้วย

คำถาม เมื่อไหร่จึงจะพิจารณาผ่าตัด?

คำตอบ ในกรณีผ่าตัดแพทย์บางท่านอาจใช้คำว่าลอกต้อเนื้อ ซึ่งจริงๆ ก็คือการผ่าตัดลอกต้อเนื้อออกจากกระจกตานั่นเอง โดยจะมีข้อบ่งชี้อยู่หลายกรณี เช่น

1. ตอเนื้อลูกกลมเข้าสู่กระจกตามากกว่า 2 มิลลิเมตร
2. ตอเนื้อทำให้ระดับสายตาแยลง ทำให้เกิดสายตาสั้น
3. ตอเนื้อทำให้กลอกตาไม่เต็มที เกิดภาพซ้อนในบางทิศทาง
4. ผ่าตัดเพื่อความสวยงามโดยเฉพาะในหญิงสาว
5. เมื่อมีการอักเสบ ระบายเคืองอย่างมาก
6. ในกรณีที่จะต้องมีการผ่าตัดภายในลูกตา เช่น ต้อกระจก ถ้าตอเนื้อมาบดบังบนกระจกตามาก จะต้องวางแผนผ่าตัดลอกตอเนื้อออกก่อนการผ่าตัดต้อกระจก
7. ในกรณีที่เคยลอกตอเนื้อแล้วเกิดเป็นซ้ำขึ้นมาอีก ก็อาจจะต้องพิจารณาผ่าตัดซ้ำ โดยเฉพาะในผู้ป่วยกลุ่มอายุน้อยจะมีโอกาสเกิดซ้ำได้บ่อยกว่า

ในความเป็นจริงแล้ว การจะพิจารณาผ่าตัดตอเนื้อจะต้องดูความเหมาะสมและความพร้อมของผู้ป่วยด้วย ไม่ใช่เป็นการผ่าตัดฉุกเฉิน ผู้ป่วยสามารถเลือกใช้วิธีการป้องกัน และหยุดยาเพื่อลดการอักเสบก่อนก็ได้

คำถาม เมื่อต้องถูกผ่าตัดลอกตอเนื้อ จะต้องเตรียมตัวอย่างไร?

คำตอบ มีประเด็นต่างๆ ที่ควรทราบดังนี้

1. ควรจะมีญาติมาด้วย 1 ท่าน เพราะว่าหลังผ่าตัดจะถูกปิดตาข้างที่ผ่าตัด ทำให้เดินทางหรือขับรถไม่สะดวก
2. แพทย์จะใช้ยาชาหยอดตา และการฉีดยาชาเฉพาะที่บริเวณตอเนื้อปริมาณเล็กน้อย ไม่จำเป็นต้องดมยาสลบ ยกเว้นในเด็กเล็ก จึงไม่จำเป็นต้องอดอาหาร ผู้ป่วยจะรู้สึกตัวดีแต่ไม่รู้สึกเจ็บปวดเลย ไม่จำเป็นต้องนอนโรงพยาบาล
3. ขณะผ่าตัดผู้ป่วยจะต้องนอนราบ ศีรษะตรง ใช้เวลาประมาณ 45-90 นาที
4. วิธีการผ่าตัด โดยหลักการแล้วแพทย์จะลอกเนื้อเยื่อที่ลูกกลมเข้ากระจกตาออก และใช้เทคนิคต่างๆ ที่จะไม่ทำให้เกิดตอเนื้อซ้ำขึ้นมาอีกครั้ง
5. เมื่อผ่าตัดเสร็จ แพทย์จะปิดตาข้างนั้นค่อนข้างแน่นเป็นเวลา 2-3 วัน เพื่อที่จะทำให้แผลหายเร็วและลดการเจ็บปวดหลังผ่าตัด ผู้ป่วยควรที่

จะนอนพักหลังผ่าตัดมากๆ และสามารถรับประทานยาแก้ปวดได้

6. หลังการผ่าตัด เมื่อเปิดตาได้แล้วควรสวมแว่นตากันแดดเพื่อลดการระคายเคืองจากฝุ่น ลม และแสงแดด

คำถาม การผ่าตัดอันตรายนหรือไม่ จะทำให้ตาบอดไหม?

คำตอบ จริงๆ แล้วเป็นการผ่าตัดเล็กเฉพาะที่ ไม่อันตรายและไม่ทำให้ตาบอด แต่ถ้าการผ่าตัดนั้นไม่ได้กระทำโดยจักษุแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ อาจเกิดสิ่งเหล่านี้ได้คือ สิ่งที่จะเกิดขึ้นได้ทั่วไปคือ

1. การเสียเลือดปริมาณที่ผ่าตัด
2. การบาดเจ็บต่อกล้ามเนื้อตา
3. การทะลุเข้าลูกตา
4. การติดเชื้อ
5. การเกิดแผลเป็นบนกระจกตา
6. การเกิดต้อเนื้อซ้ำ

